

în ultima parte a lucrării „*Devianța tolerată*”, Șt. Boncu își susține ipotezele prin verificări experimentale, chiar dacă, în final, ne atenționează asupra scopului preponderent teoretic al întreprinderii sale.

Lucrarea de față se înscrie pe linia preocupărilor autorului în domeniul influenței sociale și poate fi considerată un punct de referință pentru direcțiile actuale și viitoare ale cercetărilor psihologiei sociale.

Ella Elinschi

Monografia sociologică a orașului Târgu Cărbunești, coordonator Dumitru Otovescu, Craiova, Edit. Beladi, 1999 (191 p.)

Interesul pentru cunoașterea problemelor sociale din diverse localități situate în zona Olteniei reprezintă o preocupare susținută a prof. univ. dr. Dumitru Otovescu. Așa se face că sociologul amintit în fiecare vacanță de vară participă cu grupe de studenți la campanii de cercetare în unele localități. Maniera de lucru este asemănătoare cu cea specifică Școlii de Sociologie de la București, a prof. D. Gusti, înscriindu-se pe linia unor cercetări monografice desfășurate înainte și după 1989.

Faptul că D. Otovescu are o dublă preocupare atât pentru teoria, cât și pentru practica socială se remarcă în conținutul lucrării. Acest lucru determină unitatea teoretică și deopotrivă diversitatea domeniilor analizate, contribuind la întocmirea unei lucrări interesante atât sub aspect monografic precum și din perspectiva modului de lucru – pe teren – al grupelor de studenți.

Lucrarea este alcătuită din 14 capitole în care sunt abordate probleme: economice, sociale, culturale, etnice, practici spirituale, medicale, religioase etc. Nu trebuie omis faptul – important din perspectivă organizatorică – orientării autorului către localități cu o importanță tradiție culturală și de istorie socială. Al doilea criteriu în alegerea localităților de desfășurare a anchetelor de teren de către grupele

de studenți l-a constituit prezența unor persoane cu funcții administrative în teritoriu, cu deschidere către cercetarea socială, dar și generoase prin ajutorul material acordat tinerilor studenți în sociologie. Si din această perspectivă preocupările lui D. Otovescu se înscriu pe linia promovată de profesorul Dimitrie Gusti.

Volumul de față este de factură sociologică și vine să întregască diversele monografii elaborate de-a lungul timpului în legătură cu localitatea Tg. Cărbunești și populația sa.

Datele incluse în volum au fost adunate cu ajutorul unor instrumente sociologice precum: chestionarul, ghidul de interviu, analiza unor documente existente la administrația locală și la diverse alte instituții din oraș. Pe partea interioară a copertilor lucrării sunt prezentate 6 fotografii color, alese din diverse domenii, apreciate ca fiind mai relevante pentru localitatea studiată.

În primele două capitole sunt analizate condițiile naturale ale vieții sociale și evoluția social-istorică și toponimia locală. Rolul acestei părți a lucrării este de a arăta și de a descrie cu migală contextul și mediul de viață al populației, care stă – în mare parte – la baza vieții economice, sociale și spirituale.

În al doilea capitol, după o scurtă incursiune în problemele de istorie și toponimie locală se recurge la prezentarea succintă a unor personalități care s-au născut, au părinții originari din localitate. Personalitățile la care se face referire au jucat un rol important în configurația urbană a localității, cât și în viața spirituală, lăsând o serie de lucrări semnificative pentru zonă.

Capitolele 3 și 4 sunt dedicate populației în general și comunității țiganilor. Într-un spațiu restrâns întâlnim principalele caracteristici și probleme socio-economice ale populației locale (ex. gradul de ocupare a populației, șomajul și protecția socială). Prin datele analizate sunt prezentate caracteristicile definitorii ale orașului la nivelul anului 1999; caracteristici care nu diferă esențial de ceea ce se petrece în zona Olteniei și în România.

Capitolul 4 privitor la „Specificul, organizarea și modul de viață al comunității țiga-

nilor" deși redus ca dimensiune este bogat în informații. Din acest capitol aflăm că pentru țigani „...familia și judecata sunt instituțiile fundamentale ale vieții sociale. Prin familie și neam se realizează coeziunea, judecata asigură regulile necesare păstrării unor raporturi normale între membrii grupului” (p. 48). Din cuprinsul capitolului rezultă faptul că judecătorii țăganilor pot fi bătrâni sau tineri, bogați sau săraci și că apelul la acest tip de judecată își are explicația în aceea că țăganii au încredere mai mare în instituția informală a lor, decât în instituțiile formale ale statului.

Capitolul 5 este dedicat analizei generale a economiei orașului, cu referințe la toate domeniile în care lucrează populația orașului precum și persoane care vin din localitățile rurale învecinate. Din cuprinsul capitolului aflăm că timp îndelungat orașul s-a bazat – în principal – pe comerț, industria fiind o activitate de dată relativ recentă.

Deși orașul este mic totuși structura socio-profesională a localității este deosebit de variată” (p. 54)., mergând de la industrie ca domeniu principal de activitate, către agricultură, apoi cooperatie, comerț, transporturi și comunicații. Apreciem că în analiza rețelei de drumuri era interesant să se insiste pe importanța lor în dezvoltarea generală a localității, precum și pe rolul lor în legăturile dintre oraș și localitățile din zonă.

Capitolul 6 este rezervat pentru analiza organizațiilor politice și factorii locali de conducere. Datele prezentate constituie o importantă sursă de informare pentru viitoare analize asupra evoluției fenomenului în timp. Tot în acest capitol întâlnim o serie de date și informații utile cu privire la infrastructura localității, care puteau să fie tratate distinct și împreună cu alte aspecte referitoare la această problemă.

O tratare unitară și încheată întâlnim în capitolul 7 dedicat instituțiilor educativ-culturale și de loisir. Problemele analizate evidențiază două elemente importante: a) preocuparea instituțiilor reprezentative și a persoanelor responsabile pentru susținerea și dezvoltarea domeniului și b) interesul dovedit de tineri pentru cultură și sport.

Civilizația și viața spirituală sunt temeinic analizate în capitolul 8 din lucrare, mergând de la tradițiile locale, arhitectura țărănească, ceramică, lăutari, până la cultele religioase.

Sub aspectul construcțiilor întâlnim observația conform căreia „... localitatea prezintă un amestec interesant de urban și rural”. Pentru componenta rurală s-au făcut referiri „...la casele mai mari sau mai mici, unele cu ieșire directă în stradă, altele cu câte o grădiniță cocheta în față, la fântânile sau cișmelele postate chiar pe trotuar, precum și la oamenii adunați în serile de vară pe băncile de lângă stradă, situate în fața casei” (p. 101). Această descriere ne trimite mai curând la comportamentul social al populației rurale, decât al populației urbane. Faptul poate fi explicat prin aceea că localitatea studiată este un oraș mic și fără tradiție urbană îndelungată.

Referințele la evenimente majore în viața populației: nunta și unele sărbători importante din cursul anului vin să arate, în mare măsură, păstrarea unor tradiții locale.

Din analiza caselor rezultă că „Perimetrul actual al Tg. Cărbunești reprezintă singura rezervație compactă de arhitectură urbană din Gorj, cuprinzând peste 50 de imobile aflate în nomenclatorul Oficiului Național al Patrimoniului.

O vedere panoramică a orașului dezvăluie ochiului amalgamul clădirilor ce au fost înălțate de vechile generații ce au aparținut acestor ținuturi” (p. 112). Această observație asupra arhitecturii din Tg. Cărbunești este în bună parte valabilă și pentru alte localități nu numai din Oltenia ci și din celelalte zone ale României.

În capitolele 9 și 10 sunt tratate: a) instituțiile medicale și de asistență socială și b) instituțiile juridice și de asigurare a ordinii publice. Descrierea succintă a instituțiilor medicale precum și a celor de asistență socială are menirea de a scoate în evidență gama complexă de servicii oferite populației din oraș și din localitățile învecinate.

Instituțiile juridice și de asigurare a ordinii publice sunt sobru tratate, evidențiindu-se unele probleme ce țin strict de funcționalitatea

lor, de dotare, precum și de prezentare a unor situații concrete întâlnite pe teren.

Capitolele 11 și 12 sunt dedicate: a) unității militare și grupului de pompieri și b) sistemului unităților bancare și al cooperativelor de credit. Analiza celor două domenii este făcută din perspectiva organigramei și a funcționalității.

Și de această dată apreciem că cele două capitole mici puteau să fie incluse în cuprinsul altor capitole referitoare la viața orașului. Același lucru este valabil și pentru capitolul 13 referitor la servicii pentru populație.

Chiar dacă pe parcursul lucrării apar unele probleme formale de prezentare în analiza domeniilor studiate, meritul incontestabil al autorului constă în faptul că mobilizează echipele de studenți care participă la cercetările de teren, să redacteze și să finalizeze o parte din materialul cules.

Trăilă Cernescu

DUMITRU OTOVESCU (coordonator)
Monografia sociologică a orașului Novaci.
Craiova, Edit. Beladi, 2000 (184 p.)

Această lucrare de tip „monografie sociologică” completează „triada” preocupărilor prof. univ. dr. Dumitru Otovescu (de formație sociolog) de la Universitatea din Craiova în domeniul cercetărilor monografice, în calitate de coordonator.

Astfel, după cercetările monografice întreprinse asupra județului Mehedinți și a orașului Târgu-Cărbunești în anii 1997 și 1999 (ambele apărute la aceeași editură), un colectiv de studenți și cadre didactice de la Secția filosofie-sociologie a Universității din Craiova și-a continuat preocupările de specialitate, efectuând, în vara anului 2000, o investigație de teren asupra orașului Novaci și a satelor învecinate, rodul acestei cercetări fiind această carte pe care v-o prezentăm.

Acest volum „este prima monografie sociologică închinată comunității umane a novă-

cenilor” așa cum se exprimă coordonatorul, care vede lumina tiparului, cu toate că această zonă a făcut de-a lungul timpului, obiectul mai multor cercetări științifice, dar unele cu caracter predominant istoric, iar altele de factură antropologică și filosofică.

Lucrarea este structurată pe 17 capitole și 3 anexe, prezentând localitatea și zona Novaci sub aspectul condițiilor naturale, istorice, economice, demografice, culturale, al organizării instituționale și al principalelor activități specifice, după modelul (în mare parte) abordării monografice magistral ilustrat în sociologia românească de către Dimitrie Gusti.

În pregătirea teoretico-metodologică a cercetării de teren și-a adus contribuția, printre alții, dr.Trăilă Cernescu, director executiv al Centrului de Sociologie Urbană și Regională București (CURS). Datele și informațiile culese din teren, prelucrarea și analiza acestora, studierea și interpretarea altor izvoare și documente (ex. revista locală „Miorița novăceană”, „Monografia orașului Novaci” de Ileana Basarab etc.), toate acestea trecute prin filtrul neutru al cercetătorului în interpretarea fenomenelor și proceselor pe care le studiază, au contribuit la „nașterea” acestei lucrări bine încheiate, care aduce un spor de cunoaștere a acestei comunități umane din perspectiva unei monografii sociologice, a întregului univers de viață a acesteia.

Pentru o mai bună înțelegere a conținutului acestei monografii, vom trece în revistă câteva aspecte mai semnificative.

În primul capitol sunt prezentate „condițiile naturale ale vieții sociale”: ca *ășezare*, orașul Novaci este situat în partea nord-estică a județului Gorj, în depresiunea precarpatică Cernădia-Novaci, la poalele munților Parâng, *clima*, în zonă, este temperat-continentală, cu influențe mediteraneene și o umiditate pronunțată; cea mai mare *apă* ce traversează localitatea este râul Gilort; pe cele 17 subtipuri de *sol*, între care se întâlnesc frecvent podzoluri pseudogheizate, există o *floră* și o *faună* extrem de variate; orașul se întinde pe o *suprafață* de 24.250 ha și are o *populație* de 6.427 persoane, conform recensământului din 1992.